

**Перезова І. В. - д.е.н., професор**  
Івано-Франківський національний  
технічний університет нафти і газу,  
*м. Івано-Франківськ*

## **АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ**

Незважаючи на надії, що покладаються урядом країни на економічний розвиток агросектору, вхід українських агрохолдингів «Кернел» та «Укрлендфармінг» в топ-20 найбільших світових агрокомпаній [1], загальна ситуація розвитку підприємств агропромислового комплексу вимагає значної уваги щодо підвищення конкурентноспроможності. І ситуація полягає не лише у вирішенні завдань зниження дії деструктивних чинників та ризиків (зниження платоспроможності, збільшення виробничих витрат, викликане можливим зростанням цін на енергоресурси до світового рівня, скорочення темпів технологічного переоснащення виробничих процесів, пов'язане зі зменшенням власних коштів агробізнесу, вимоги європейських стандартів до якості продукції тощо), розвитку потенціалу агропромислових підприємств, але й в частині удосконалення механізму управління ними.

Обмеженість вибору моделей управління, відсутність визначеної процедурної регламентації їх реалізації, вузький діапазон релевантної для прийняття рішення інформації, а також високий рівень уніфікації автоматизованих систем управління та суперечливий набір критеріїв оцінки об'єктів управління за ознакою «ефективність» зумовлюють існуючі підходи прийняття управлінських рішень, а отже збільшують ризик прийняття неефективного та/або помилкового рішення.

Якість інформаційного забезпечення виступає однією з найважливіших складових (а подеколи визначальною) обґрунтованості прийнятого конкретного управлінського рішення та ефективності функціонування системи менеджменту агропромислового підприємства в цілому.

Для вирішення даних проблем найбільш застосовуваними є ідеї контролінгу, який в контексті управління визнається «системною концепцією інформаційно-аналітичного та методичного забезпечення процесів планування, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень з метою успішної реалізації цілей підприємства, що реалізується у стратегічному та оперативному форматі» [2].

Саме контролінг в реалізації своєї метафункції виступає тією інформаційною, контролюючою та координуючою системою, яка забезпечує органічне з'єднання інформаційної бази та всіх джерел отримання інформації - аналізу, моніторингу, планування та контролю [3] і виступає постачальником інформації, необхідної для оптимального функціонування системи управління, зокрема на агропромисловому підприємстві.

Контролінг виступає як системне дослідження оцінки всього комплексу економічних показників діяльності підприємства, заснованої на розкладанні інформації в її різноманітних аспектах, визначенні її факторів на елементи й їх вивчення у всьому різноманітті причинно-наслідкових зв'язків і залежностей [4]. Комплекс управлінських рішень, які приймаються в системі контролінгу, буде конкретизованим в функціонально-цільовій площині агропромислового підприємства з врахуванням наявних бізнес-процесів та стратегії його розвитку.

Отже, для агропромислових підприємств на сучасному етапі стабілізації ринково-економічних процесів в країні, направленості основної діяльності на адаптацію до вимог світового співтовариства, постає за необхідне формування комплексної системи управління підприємством – системи інтелектуалізованого управління бізнес-процесами. Даний підхід на пряму узгоджується з міжнародним стандартом ISO 9001:2001, за яким серед основних принципів процесу управління якістю на підприємстві обов'язково називають «прийняття рішень на основі фактів – ефективні рішення базуються на логічному аналізі й раціональній оцінці інформації та первинних даних» [5].

### Список використаних джерел

1. Украинские компании вошли в топ-20 крупнейших агрохолдингов мира. – Режим доступа: <http://biz.liga.net/ekonomika/prodovolstvie/novosti/3709000-ukrainskie-kompanii-voshli-v-top-20-krupneyshikh-agrokholdingov-mira.htm> – Назва з екрану.
2. Гребешкова О. М. Стратегічний контролінг в системі управління підприємством / О. М. Гребешкова, О. О. Кизенко // Проблеми економіки та управління: Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – Випуск № 683. – С.205-209.
3. Калиакпарова Г. Ш. Информационная база контроллинга [Електронний ресурс] / Г. Ш. Калиакпарова // Научный прогресс на рубеже тысячелетий : международная научно-практическая конференция, 2011 : тезисы статей. – Прага, 2011. – Режим доступа: [http://www.rusnauka.com/14\\_NPRT\\_2011/Economics/6\\_87220.doc.htm](http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2011/Economics/6_87220.doc.htm). – Назва з екрану.
4. Головина Т. А. Экономическая природа и направления реализации контроллинга в системе управления производственными затратами [Текст] / Т. А. Головина // Актуальные вопросы экономики и управления : материалы междунар. науч. конф. (г. Москва, апрель 2011 г.). – М., 2011. – Т. II. – С. 86-91.
5. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001: 2000, IDT) : ДСТУ ISO 9001-2001. – [Чинний від 2001-10-01] . – К. : Держстандарт України, 2001.–25 с.